

Rytíři nebes – z brněnského výstaviště do TMB

výstava o letcích druhé světové války a k blížícímu se stému výročí československého letectva

Rytíři nebes, výstava věnovaná letcům, technikům a vůbec veškerému personálu z Královského letectva britských ozbrojených sil (RAF) za druhé světové války se pro velký zájem veřejnosti přesunula z brněnského veletrhu z pavilonu Morava do Technického muzea v Brně. Přístupná zde bude do poloviny února 2018.

V odlišném uspořádání, protože muzeum nabízí jiné prostory než pavilon Morava, ale se stejnou vypovídající hodnotou se mohou zájemci seznámit s lidmi v rámci Royal Air Force i s fragmenty z jejich života. Výstava prezentuje úplný výčet 2500 čs. příslušníků a věnuje se i ženskému pomocnému leteckému sboru WAAF (zkratka z anglického názvu). Jeho příslušnice nesloužily v leteckých posádkách a neúčastnily se aktivního boje, působily v zázemí: např. při údržbě radarů a letadel, přelétávaly letouny z továren k bojovým útvarům, analyzovaly průzkumné fotografie, zabývaly se šifrováním, pracovaly ve zpravodajských operacích atp.

Návštěvníci se dozvědí více o jednotlivých perutích RAF, o tom, co čekalo jejich příslušníky v zajetí, podává výčet padlých a místa, kde leží jejich hroby, nevynechává ani jejich ocenění a také návrat do vlasti, následné perzekuce a druhý odchod do exilu. Atmosféru umocňují velkoplošné dobové fotografie a dioráma, malý fragment odkazující na moment ze života v RAF.

„Do výstavy jsme zahrnuli také Izraelské letectvo, které bylo založeno mezi lety 1947 a 1948. Na jeho počátku totiž stáli naši piloti a odborníci právě z RAF,“ říká Jan Kratochvíl, autor výstavy (ředitel Muzea českého a slovenského exilu). „Toto letectvo svedlo např. díky zkušenosti našich příslušníků v 50. letech vítěznou bitvu, kdy proti značné přesile protivníka obstála hrstka pilotů Izraelského letectva.“

Jedinečnost výstavy tkví nejen v celistvosti, s níž se věnuje RAF, ale také v originálech osobních předmětů, oděvů a písemností z pozůstalostí velitelů: brig. gen. Miroslava A. Liškutína, genpor. Vladimíra Nedvěda, plk. Františka Bartoše, por. Ladislava Šestáka, genmjr. Otmara Kučery, plk. Ladislava Bobka, genpor. Františka Fajtla. Vedle uniforem je to třeba pomůcka, kterou si piloti připínali na stehno a která obsahovala deníček s tužkou pro potřebné zápisy při letu, tabulky a přístroj pro výpočty letu. Velice soukromou a emotivní záležitostí je originál dopisu, který napsal stíhací pilot generálporučík František Fajtl své dceři před Vánoce 19. 12. 1950 z vězení, kdy nevěděl, jestli ještě někdy své nejbližší uvidí.

Nově je část výstavy věnována také blížícímu se **stému výročí československého letectva (1918 – 1992)**. Výstava se zabývá léty 1918 až 1938. „Návštěvníci si zde budou moci prohlédnout modely našich letadel, jako byly třeba větroně, či jedny z nejznámějších letadel stíhací AVIA B- 524 a bombardovací Š- 328, které měly chránit Československo před Němci,“ upřesňuje Miroslav Břínek z TMB (kurátor letectví). „Také zde máme modely letců a zejména techniků z RAF, kteří je vyráběli z kovu či častěji ze dřeva při čekání na návrat svého letounu z boje.“

V této části jsou také znaky jednotlivých perutí: 310., 312., 313. stíhací perutě (squadrony), 311. bombardovací a 68. noční stíhací. „Každá perut' měla své vlastní motto – Na množství nehleďte – patřilo například 311. bombardovací peruti. Každá pak podléhala jinému způsobu výcviku, pracovala na rozdílných letounech a samozřejmě měla i jiné nasazení. Stíhací perutě s lehčími letouny než bombardovací perutě byly k boji připraveny stále – 24 hodin. Ale noční stíhací letouny obsluhovala větší osádka – tvořili ji pilot a radarový operátor. Na rozdíl od denních stíhaček totiž noční měly radar. Lety bombardovacích letounů byly plánované,“ vysvětluje Miroslav Břínek. „Při letu měli letci mapy z hedvábí anebo z rýžového papíru,“ pokračuje kurátor TMB, „bylo to z provozních důvodů – z hedvábí se daly smotat do malého lehkého balíčku. Z bezpečnostních důvodů se někdy používaly i mapy z rýžového papíru, ty se v případě nebezpečí daly sníst.“

Motto výstavy:

Žili, jsou a budou, i když se na mnohé zapomnělo. Buď neúmyslně, nebo úmyslně. Snad zůstanou v myslích budoucích generací, které si pak budou více vážit svých předků ...

(Jan Kratochvíl, ředitel Ústavu K2001, Muzea českého a slovenského exilu)

Výstavě Rytíři nebes udělili záštitu Dominik kardinál Duka, arcibiskup pražský a primas český, ministr obrany ČR MgA. Martin Stropnický, hejtman Jihomoravského kraje JUDr. Bohumil Šimek a primátor statutárního města Brno Ing. Petr Vokřál.

Jeho královská Výsost princ William, vévoda z Cambridge popřál výstavě mnoho úspěchů.

Výstava: Rytíři nebes – fragmenty

Místo: Technické muzeum v Brně

Organizátor Ústav K2001, z. ú. Muzeum českého a slovenského exilu + Technické muzeum v Brně

Doba trvání: 28. 11. 2017 až 18. 2. 2018

Kontakty pro média:

Organizátor Jan Kratochvíl, ředitel Muzea českého a slovenského exilu

muzeumexil@gmail.com

603 552 351

TMB Miroslav Břínek, kurátor sbírek letadel

brinek@tmbrno.cz

541 421 436